



# MONITORUL OFICIAL

## AL

# ROMÂNIEI

Anul 186 (XXX) — Nr. 510

PARTEA I  
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 21 iunie 2018

### SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
<b>DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE</b>	
Decizia nr. 835 din 14 decembrie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. (3) și alin. (4) lit. a) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea și reorganizarea activității Agenției Naționale de Administrare Fiscală, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative .....	2–6
Decizia nr. 101 din 1 martie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 12 lit. b) din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție .....	6–9
<b>ACTE ALE AUTORITĂȚII DE SUPRAVEGHERE FINANCIARĂ</b>	
11. — Normă pentru aplicarea Ghidului ESMA privind procesul de calcul al indicatorilor pentru a determina cele mai relevante monede în care are loc decontarea, a Ghidului ESMA privind procesul de calculare a indicatorilor în vederea stabilirii importanței considerabile a unui CSD pentru un stat membru gazdă și a Ghidului ESMA privind cooperarea între autorități în temeiul art. 17 și 23 din Regulamentul (UE) nr. 909/2014 .....	10
<b>ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE</b>	
Decizia nr. 19 din 19 martie 2018 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept) .....	11–16

**DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE****CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 835**

din 14 decembrie 2017

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. (3) și alin. (4) lit. a) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea și reorganizarea activității Agenției Naționale de Administrare Fiscală, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative**

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel-Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Daniela Ramona Marițiu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Cosmin Grancea.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. (3) și (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea și reorganizarea activității Agenției Naționale de Administrare Fiscală, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, excepție ridicată de Ștefan Sukosd în Dosarul nr. 5.212/117/2015/a1 al Curții de Apel Cluj — Secția penală. Excepția formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.360D/2016.

2. La apelul nominal răspunde, pentru autorul excepției, domnul avocat Stan Olimpiu Horea, cu delegație depusă la dosar, iar pentru partea Janos Lukac răspunde domnul avocat Radu Chiriță, cu delegație depusă la dosar. Lipsesc celelalte părți. Procedura de citare este legal îndeplinită. Magistratul-asistent referă asupra notelor scrise depuse la dosar de către Agenția Națională de Administrare Fiscală, prin care aceasta solicită respingerea excepției, ca neîntemeiată.

3. Președintele dispune a se face apelul și în Dosarul nr. 1.475D/2016, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. (4) lit. a) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea și reorganizarea activității Agenției Naționale de Administrare Fiscală, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, excepție ridicată de Silviu Gheorghisor în Dosarul nr. 152/116/2016 al Tribunalului Călărași — Secția penală. La apelul nominal răspunde, pentru autorul excepției, domnul avocat Radu Chiriță, cu delegație depusă la dosar. Lipsesc celelalte părți. Procedura de citare este legal îndeplinită.

4. Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor. Avocații prezenți și reprezentantul Ministerului Public sunt de acord cu conexarea dosarelor. Curtea, având în vedere obiectul cauzelor, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea Dosarului nr. 1.475D/2016 la Dosarul nr. 1.360D/2016, care a fost primul înregistrat.

5. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul domnului avocat Stan Olimpiu Horea, care solicită admiterea excepției de neconstituționalitate. Susține că ordonanța de urgență criticată acreditează persoane din cadrul ANAF pentru a putea participa în mod activ în cadrul unui proces penal, acestea fiind asimilate organelor de cercetare penală. De asemenea, actele întocmite de aceștia constituie mijloace de probă, iar persoana care solicită repararea prejudiciului este în fapt autoritatea fiscală unde aceștia își desfășoară activitatea. Astfel, se ajunge la afectarea egalității armelor în procesul penal. Având în vedere atribuțiile reglementate de lege în sarcina acestor persoane, apreciază că ele dobândesc atribuții investigative. Consideră că ordonanța de urgență criticată afectează principiul egalității și pe cel al echitabilității, cu efecte dezastruoase în practică. Susține că însăși nota de fundamentare a ordonanței de urgență în care se arată premisele ce au stat la baza adoptării acesteia vine să susțină cele afirmate în precedent. Astfel, rezultă că s-a dorit ca acești inspectori să aibă atribuții de cercetare penală și să combine cercetarea administrativă cu cea penală, aducându-se astfel atingere legii procesual penale. Apreciază că este evidentă și lipsa imparțialității acestor inspectori, fapt ce determină neconstituționalitatea dispozițiilor criticate.

6. Având cuvântul, domnul avocat Radu Chiriță solicită admiterea excepției de neconstituționalitate. În acest sens, invocă hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțate în cauzele *Bonisch împotriva Austriei și Mantovanelli împotriva Franței*. Susține că prin infracțiuni economico-financiare se înțelege, în esență, acele infracțiuni în care partea vătămată este statul. Or, folosirea inspectorilor antifraudă în dosarele penale unde statul are calitatea de parte vătămată determină o inechitate a procedurilor. Mai mult, în aceste cazuri nu sunt emise decizii de impunere pentru a putea fi contestate în fața instanței civile. În final, face referire la Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțată în Cauza *Ispas împotriva României*.

7. Reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea excepției de neconstituționalitate, ca neîntemeiată. În acest sens, susține că statutul și atribuțiile specialiștilor ANAF detașați în cadrul parchetelor nu poate duce la concluzia încălcării dreptului la un proces echitabil. Specialiștii din cadrul ANAF nu au funcții duble, ci, potrivit art. 4 alin. (14) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013, pe perioada detașării, aceștia nu pot primi nicio însărcinare din partea ANAF. Arată că instanța de contencios constituțional s-a mai referit la statutul acestor specialiști, prin deciziile nr. 787 din 15 decembrie 2016 și nr. 791 din 15 decembrie 2016, statuând că aceștia prezintă garanțiile de imparțialitate în efectuarea raportului de constatare. Referitor la previzibilitatea unor termeni, arată că sintagma „acordă suport tehnic de specialitate” este explicată în art. 3 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013, unde sunt

enumerare limitativ actele pe care le pot efectua acești specialiști. Totodată, sintagma „infracțiuni economico-financiare” este definită în cuprinsul actului normativ, în art. 3 alin. (1) specificându-se că Direcția generală antifraudă fiscală are atribuții de prevenire și combatere a actelor și faptelor de evaziune fiscală și fraudă fiscală și vamală. Prin urmare, acestea sunt infracțiunile pentru care pot fi folosiți specialiștii prevăzuți de actul normativ. Astfel, apreciază că termenii sunt definiți în mod concret, legea fiind accesibilă și previzibilă, excepția de neconstituționalitate fiind neîntemeiată.

#### CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

8. Prin Încheierea penală din 4 iulie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 5.212/117/2015/a1, **Curtea de Apel Cluj — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. (3) și (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea și reorganizarea activității Agenției Naționale de Administrare Fiscală, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative**, excepție ridicată de Ștefan Sukosd, cu ocazia soluționării unei cauze penale.

9. Prin Încheierea din 28 iulie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 152/116/2016, **Tribunalul Călărași — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. (4) lit. a) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea și reorganizarea activității Agenției Naționale de Administrare Fiscală, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative**, excepție ridicată de Silviu Gheorghisor, cu ocazia soluționării unei cauze penale.

10. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** autorii acesteia susțin că inspectorii antifraudă au un statut special, dispozițiile criticate determinând „asimilarea” acestora cu organele de cercetare penală. Se realizează, astfel, o extindere a sferei persoanelor care desfășoară activități de urmărire penală, extindere ce determină încălcarea dreptului la apărare și a garanțiilor de echitate ale procedurilor penale. Totodată, actuala reglementare permite existența, în procesele penale, a unei funcții duble a Agenției Naționale de Administrare Fiscală, aceasta, pe de-o parte, stabilind prejudiciul în cauza penală, și, pe de altă parte, exercitând acțiunea civilă în cauza penală.

11. Mai mult, deși inspectorii antifraudă sunt remunerați în continuare de Agenția Națională de Administrare Fiscală, aceștia își desfășoară activitatea sub autoritatea exclusivă a conducătorului parchetului în cadrul căruia funcționează. Acest lucru determină o dublă subordonare a inspectorilor fiscali, atât față de Agenția Națională de Administrare Fiscală, cât și față de procuror, precum și lipsa de independență și imparțialitate a acestora.

12. Se susține că actul întocmit de inspectorii antifraudă nu constituie un act de control cu caracter fiscal, ci reprezintă acte care, prin efectul legii, devin mijloace de probă în procesul penal. Spre deosebire de raportul de inspecție fiscală, care este atacabil în contenciosul fiscal, instanța stabilind legalitatea și temeinicia acestuia inclusiv sub aspectul întinderilor obligațiilor fiscale datorate bugetului de stat, raportul de constatare tehnico-științifică întocmit de același inspector fiscal poate fi contestat doar oral, într-o manieră generală, urmând a fi cenzurat sub aspectul legalității și temeiniciei doar de către instanța penală.

13. În continuare, autorii excepției susțin că dispozițiile art. 3 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013 acordă dreptul inspectorului antifraudă de a „acorda suport

tehnic de specialitate” procurorului. Această sintagmă este imprecisă și neprevizibilă, cu un conținut vag și general. Astfel, mijlocul de probă constând în raportul de constatare tehnico-științifică reprezintă un act unilateral, obținut în lipsă de contradictorialitate și egalitate a armelor, fără a se permite echilibrarea forțelor prin participarea, la realizarea acestuia, a unui consultant financiar desemnat de părți.

14. Astfel, dispozițiile criticate sunt neconstituționale, încălcând dreptul la un proces echitabil garantat de prevederile art. 21 alin. (3) și art. 24 alin. (1) din Constituție. În plus, sunt încălcate și principiile contradictorialității și egalității armelor. Prin obținerea și administrarea unei probe de către inspectorii antifraudă, procurorul anulează garanția contradictorialității și pe cea a imparțialității și creează un dezechilibru între acuzare și apărare, fapta fiind cercetată, iar prejudiciul stabilit de către un angajat al părții civile direct interesate în cauză. De asemenea, se arată că prin ordonanța de urgență sunt afectate drepturile potențialilor suspecți și inculpați, drepturi pe care legea specială — Codul de procedură penală — le conferă în cazul dispunerii și efectuării expertizelor în cauzele penale. Astfel sunt încălcate și prevederile constituționale cuprinse în art. 115 alin. (6).

15. **Curtea de Apel Cluj — Secția penală** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Dispozițiile criticate întrunesc exigențele impuse de un proces echitabil, inclusiv principiul egalității armelor. Partea interesată are dreptul de a lua cunoștință de raportul tehnico-științific ca mijloc de probă, poate formula obiecțiuni și poate solicita efectuarea unei expertize. În cursul judecății, judecătorul verifică și evaluează întreg materialul probator și își fundamentează soluția nu doar pe raportul de constatare întocmit de experții antifraudă, care întotdeauna este analizat prin coroborare cu celelalte probe. Faptul că acești specialiști își desfășoară activitatea sub controlul procurorului nu înseamnă că sunt lipsiți de imparțialitate, mai ales că magistratul care supraveghează activitatea de urmărire penală prezintă această garanție de imparțialitate și independență. Astfel, instanța de judecată apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, întrucât reglementările procesual penale oferă suficiente garanții și remedii procesuale pentru a asigura caracterul echitabil al procesului aflat în derulare, inclusiv în legătură cu administrarea mijlocului de probă contestat.

16. **Tribunalul Călărași — Secția penală** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Partea interesată are dreptul de a lua la cunoștință de raportul de expertiză tehnico-științifică, ca mijloc de probă, poate formula obiecțiuni și poate solicita efectuarea unei expertize. În cursul judecății, judecătorul verifică și evaluează întreg materialul probator și își fundamentează soluția nu doar pe raportul de constatare tehnico-științifică întocmit de experții antifraudă, ci acesta este, întotdeauna, analizat prin coroborare cu celelalte probe.

17. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actele de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

18. **Guvernul**, în punctul de vedere exprimat în Dosarul nr. 1.360D/2016, apreciază că excepția invocată este neîntemeiată. Prevederile criticate reglementează cu privire la sprijinul acordat parchetelor de către specialistul din cadrul Agenției Naționale de Administrare Fiscală — Direcția Generală Antifraudă Fiscală în vederea clarificării anumitor aspecte financiar-fiscale. Dispozițiile întrunesc exigențele impuse de un proces echitabil, deoarece partea are dreptul de a lua cunoștință de raportul tehnico-științific, poate formula obiecțiuni și poate

solicita efectuarea unei expertize. De asemenea, în cursul procesului, materialul probator este verificat de către judecător. Faptul că specialiștii își desfășoară activitatea sub controlul procurorului nu înseamnă că aceștia sunt lipsiți de imparțialitate, mai ales că magistratul care supraveghează activitatea de urmărire penală prezintă această garanție de imparțialitate și independență.

19. **Guvernul**, în punctul de vedere exprimat în Dosarul nr. 1.475D/2016, apreciază că excepția invocată este inadmisibilă. Arată că textul criticat trebuie interpretat în coroborare cu restul articolelor acestui act normativ, dar și cu alte acte normative aplicabile în materia organizării și funcționării organelor judiciare, Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și Codul de procedură penală. Astfel, trebuie ținut cont de faptul că inspectorii antifraudă sunt specialiști care, potrivit art. 97, art. 172 și art. 181<sup>1</sup> din Codul de procedură penală, au competența legală de a întocmi constatări, iar, potrivit art. 120<sup>1</sup> din Legea nr. 304/2004, aceștia sunt detașați în cadrul parchetelor. În continuare, arată că problematica specialiștilor din cadrul proceselor penale a mai fost supusă atenției Curții Constituționale, de exemplu, prin Decizia nr. 315 din 17 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 607 din 9 august 2016 și Decizia nr. 1.456 din 4 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 6 din 4 ianuarie 2011. În final, Guvernul susține că autorul excepției menționează doar în mod formal textele constituționale pretins încălcate, fără a arata în ce constă contradicția relevată, încălcându-se dispozițiile imperative ale art. 10 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, potrivit căreia „Sesizările trebuie făcute în forma scrisă și motivate”.

20. **Avocatul Poporului** arată că textul de lege criticat reglementează înființarea Direcției de combatere a fraudelor în cadrul Direcției generale antifraudă fiscală. Astfel, inspectorii antifraudă din cadrul acestei direcții sunt detașați în cadrul parchetelor, pe posturi de specialiști, în scopul de a acorda suport tehnic de specialitate procurorului în efectuarea urmăririi penale în cauzele având ca obiect infracțiuni economico-financiare. În exercitarea atribuțiilor de serviciu, inspectorii fiscali efectuează constatări tehnico-științifice, care constituie mijloace de probă, investigații financiare în vederea indisponibilizării de bunuri, orice alte verificări în materie fiscală dispuse de procuror. Din analiza acestor prevederi legale rezultă că inspectorii antifraudă acționează ca specialiști în domeniul infracțiunilor economico-financiare, în activitatea de strângere a probelor, activitate care nu este de natură a afecta garanția de contradictorialitate și imparțialitate a procesului penal, nici capacitatea părților de a dispune de posibilități suficiente, echivalente și adecvate pentru a-și susține poziția asupra problemelor de drept și de fapt. În ceea ce privește dreptul la apărare, Avocatul Poporului susține că acesta conferă oricărei părți implicate într-un proces, potrivit intereselor sale și indiferent de natura procesului, posibilitatea de a utiliza toate mijloacele prevăzute de lege prin care pot fi invocate situații sau împrejurări ce susțin și probează apărarea. Aceasta include participarea la ședințele de judecată, posibilitatea de a folosi orice mijloc de probă, solicitări cu privire la administrarea probelor, invocarea de excepții procedurale, precum și exercitarea unor drepturi procesuale ce pot sprijini partea aflată în apărare, inclusiv folosirea unui apărător calificat. Orice parte aflată în proces are dreptul de a exercita căile de atac cu privire la soluția dată de instanță, în condițiile legii.

21. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

## CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, susținerile reprezentanților autorilor excepției, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

22. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

23. În ceea ce privește **obiectul excepției de neconstituționalitate**, Curtea reține că, în Dosarul nr. 1.360D/2016, a fost sesizată cu întreg conținutul alineatului (4) al articolului 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013. Cu toate acestea, Curtea observă că susținerile autorului excepției din acest dosar au în vedere doar constatările tehnico-științifice efectuate de către inspectorii antifraudă din cadrul Direcției de combatere a fraudelor. Având în vedere aceste aspecte, Curtea constată că obiectul excepției de neconstituționalitate trebuie circumscris literei a) a alineatului (4) al articolului 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013. Astfel, obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă dispozițiile art. 3 alin. (3) și alin. (4) lit. a) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea și reorganizarea activității Agenției Naționale de Administrare Fiscală, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 389 din 29 iunie 2013. Ordonanța de urgență a Guvernului a fost aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 144/2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 777 din 24 octombrie 2014.

24. Dispozițiile criticate au următorul cuprins: „(3) *În cadrul structurii centrale a Direcției generale antifraudă fiscală funcționează pe lângă structurile de prevenire și control Direcția de combatere a fraudelor, care acordă suport tehnic de specialitate procurorului în efectuarea urmăririi penale în cauzele având ca obiect infracțiuni economico-financiare. În acest scop inspectorii antifraudă din cadrul acestei direcții sunt detașați în cadrul parchetelor, în condițiile legii, pe posturi de specialiști.*

(4) *În exercitarea atribuțiilor de serviciu, inspectorii antifraudă din cadrul Direcției de combatere a fraudelor efectuează, din dispoziția procurorului:*

a) *constatări tehnico-științifice, care constituie mijloace de probă, în condițiile legii”.*

25. Autorii excepției de neconstituționalitate susțin că textele criticate contravin prevederilor constituționale cuprinse în art. 21 alin. (3), potrivit căreia părțile au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, art. 23 alin. (12), potrivit căruia nicio pedeapsă nu poate fi stabilită sau aplicată decât în condițiile și în temeiul legii, art. 24 alin. (1) potrivit căruia dreptul la apărare este garantat și art. 115 alin. (6) referitor la delegarea legislativă.

26. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că Secțiunea IX din Codul de procedură penală din 1968 reglementa materia constatărilor tehnico-științifice și a celei medico-legale, art. 112 referindu-se la folosirea unor specialiști, iar art. 115 la raportul de constatare tehnico-științifică. Noua reglementare procesual-penală dispune, la art. 172 alin. (10), în sensul că „constatarea este efectuată de către un specialist care funcționează în cadrul organelor judiciare sau din afara acestora”.

27. Curtea observă că, analizând constituționalitatea dispozițiilor procesual-penale cuprinse în Codul de procedură penală din 1968, a constatat că dispozițiile ce legiferează

posibilitatea organului de urmărire penală de a cere concursul unor specialiști atunci când există pericol de dispariție a unor mijloace de probă sau de schimbare a unor situații de fapt și este necesară lămurirea urgentă a unor fapte sau împrejurări ale cauzei nu sunt de natură a aduce atingere dreptului la apărare al părților, care au posibilitatea de a formula cereri în fața instanțelor judecătorești, de a administra orice probe în apărarea lor și de a exercita căile de atac prevăzute de lege (Decizia nr. 39 din 13 ianuarie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 100 din 19 februarie 2009).

28. De asemenea, Curtea, observând dispozițiile art. 3 alin. (3) și (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013, a reținut că dispozițiile art. 172 din Codul de procedură penală prevăd că, în anumite cazuri, organul de urmărire penală poate solicita opinia unor specialiști care funcționează în cadrul organelor judiciare sau în afara acestora. Rapoartele de constatare întocmite de acești specialiști constituie, potrivit art. 97 alin. (2) lit. e) din Codul de procedură penală, un mijloc de probă, în condițiile în care art. 5 alin. (2) din același cod prevede că organele de urmărire penală au obligația de a strânge și de a administra probe atât în favoarea, cât și în defavoarea suspectului sau inculpatului. În plus, judecata se desfășoară de către o instanță independentă și imparțială, în condiții de publicitate, oralitate și contradictorialitate, iar judecătorul își fundamentează soluția pe întregul probatoriu administrat în cauză, verificând, evaluând și coroborând probele care nu au valoare prestabilită (Decizia nr. 791 din 15 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 140 din 23 februarie 2017, paragraful 22)

29. Totodată, Curtea a reținut că, deși norma procesual penală nu definește sintagma „specialist care funcționează în cadrul organelor judiciare”, prin actele normative edictate, conform atribuțiilor sale constituționale prevăzute la art. 61 alin. (1) din Constituție și în marja de apreciere prevăzută de acestea (de exemplu, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2002 privind Departamentul Național Anticorupție), legiuitorul a stabilit domeniile de competență ale specialiștilor ce urmează să își desfășoare activitatea în cadrul organelor judiciare, condițiile de numire a acestora și statutul lor, așa încât nu se poate reține încălcarea dispozițiilor constituționale ale art. 1 alin. (5). Totodată, constatările tehnico-științifice efectuate de către acești specialiști constituie mijloc de probă, în sensul dispozițiilor art. 172 și următoarele din Codul de procedură penală, iar acest mijloc de probă poate fi contestat de către părțile interesate atât în cadrul procedurii în camera preliminară, prin invocarea de excepții referitoare la legalitatea și temeinicia actelor de urmărire penală, cât și în etapa judecătii, conform dispozițiilor procesual penale referitoare la administrarea probelor (Decizia nr. 791 din 15 decembrie 2016, precitată, paragrafele 25 și 26).

30. În continuare, Curtea reține că, în varianta inițială a Codului de procedură penală, art. 172 se referea exclusiv la dispunerea efectuării expertizei, efectuarea constatării tehnico-științifice fiind introdusă ulterior prin titlul III pct. 16 din Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale. Astfel, Curtea constată că, în prezent, art. 172 din Codul de procedură penală reglementează atât condițiile dispunerii efectuării expertizei, cât și pe cele ale dispunerii efectuării constatării. Potrivit art. 172 alin. (1) din Codul de procedură penală, efectuarea unei expertize se dispune când, pentru constatarea, clarificarea sau evaluarea unor fapte ori împrejurări ce prezintă importanță pentru aflarea adevărului în cauză, este necesară și opinia unui expert. Spre deosebire de expertiză, constatarea se dispune de către organul de urmărire

penală, potrivit art. 172 alin. (9) din același act normativ, când există pericol de dispariție a unor mijloace de probă sau de schimbare a unor situații de fapt ori este necesară lămurirea urgentă a unor fapte sau împrejurări ale cauzei.

31. Expertiza poate fi efectuată de experți oficiali din laboratoare sau instituții de specialitate ori de experți independenți autorizați din țară sau din străinătate, în condițiile legii, pe când constatarea este efectuată de către un specialist care funcționează în cadrul organelor judiciare sau din afara acestora. Spre deosebire de efectuarea constatării, în cazul efectuării expertizei părțile și subiecții procesuali principali au dreptul să solicite ca la efectuarea acesteia să participe un expert recomandat de acestea. De asemenea, dispozițiile Codului de procedură penală reglementează, de exemplu, incompatibilitatea expertului (art. 174), drepturile și obligațiile expertului (art. 175), înlocuirea expertului (art. 176), procedura efectuării expertizei (art. 177), dispoziții care nu sunt aplicabile în materia constatărilor. În ceea ce privește efectuarea constatării, Curtea observă că dispozițiile procesual penale reglementează, la art. 181<sup>1</sup>, doar obiectul constatării și conținutul raportului de constatare.

32. Mai mult, Curtea reține că, deși, după introducerea în Codul de procedură penală a instituției constatării, legiuitorul reglementase obligația dispunerii efectuării unei expertize când concluziile raportului de constatare erau contestate, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016, acest lucru a fost modificat. Astfel, în prezent, nu mai subzistă obligația organului judiciar de a dispune efectuarea unei expertize când concluziile raportului de constatare sunt contestate, ci dispunerea efectuării expertizei în acest caz rămâne la aprecierea organului judiciar.

33. Având în vedere aceste aspecte, Curtea reține că efectuarea unei constatări se poate dispune numai în cursul urmăririi penale, prin ordonanță, de organul de urmărire penală, constatarea având caracter facultativ. De asemenea, Curtea reține că, potrivit art. 172 alin. (9) din Codul de procedură penală, constatările tehnico-științifice se dispun când sunt întrunite două condiții, respectiv există pericol de dispariție a unor mijloace de probă sau de schimbare a unor situații de fapt ori este necesară lămurirea urgentă a unor fapte sau împrejurări ale cauzei. Așadar, ceea ce este specific în cazul constatării, ca mijloc de probă, este urgența, consemnarea anumitor elemente care constituie probe în procesul penal, înainte ca acestea să dispară sau să fie distruse sub acțiunea timpului sau prin acțiunea persoanelor implicate. Prin constatare se stabilește dacă elementele de la locul faptei constituie indicii sau pot conduce la suspiciunea rezonabilă că a fost săvârșită o faptă penală.

34. Astfel, din interpretarea teleologică a reglementărilor procesual penale, Curtea constată că regula este aceea că atunci când organele judiciare, în cursul urmăririi penale, au nevoie de opinia unui expert pentru constatarea, clarificarea sau evaluarea unor fapte ori împrejurări ce prezintă importanță pentru aflarea adevărului în cauză, se dispune efectuarea unei expertize, iar nu a unei constatări. Astfel, dispunerea efectuării constatării va fi întotdeauna excepția, aceasta putând fi realizată doar dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 172 alin. (9) din Codul de procedură penală.

35. Așa fiind, Curtea reține că dispozițiile de lege criticate trebuie interpretate și aplicate prin coroborare cu dispozițiile Codului de procedură penală aplicabile în această materie, astfel încât constatările tehnico-științifice efectuate de către inspectorii antifraudă din cadrul Direcției de combatere a fraudelor pot fi dispuse doar în cazuri de excepție, când există pericol de dispariție a unor mijloace de probă sau de schimbare a unor situații de fapt ori este necesară lămurirea urgentă a unor fapte sau împrejurări ale cauzei.

36. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

## CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Ștefan Sukosd în Dosarul nr. 5.212/117/2015/a1 al Curții de Apel Cluj — Secția penală și de Silviu Gheorghisor în Dosarul nr. 152/116/2016 al Tribunalului Călărași — Secția penală și constată că dispozițiile art. 3 alin. (3) și alin. (4) lit. a) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea și reorganizarea activității Agenției Naționale de Administrare Fiscală, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Cluj — Secția penală și Tribunalului Călărași — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 14 decembrie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE  
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,  
**Daniela Ramona Marițiu**

## CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

### DECIZIA Nr. 101

din 1 martie 2018

### referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 12 lit. b) din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel-Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Daniela Ramona Marițiu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Marinela Mincă.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 12 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, excepție ridicată de Popa Gabriel Mihai în Dosarul nr. 1.338/90/2015 al Tribunalului Vâlcea — Secția penală. Excepția formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.463D/2017.

2. La apelul nominal răspunde autorul excepției, personal, și asistat de domnul avocat Dragoș Ungureanu, cu delegație depusă la dosar. Lipsesc celelalte părți, față de care procedura de citare este legal îndeplinită. Magistratul-asistent referă asupra cererilor depuse la dosar de către părțile Drăghici Radu Ștefan și Marinescu Ștefan, prin care aceștia solicită judecarea în lipsă.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului autorului excepției, care solicită admiterea acesteia. Susține că sintagma „informații ce nu sunt

destinate publicității” cuprinsă în dispozițiile art. 12 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 78/2000 este neclară și imprevizibilă. Totodată, nu există o definiție a informațiilor ce nu sunt destinate publicității, iar subiectul activ al infracțiunii reglementate de dispozițiile criticate poate fi orice funcționar public. În continuare, expune elemente de fapt din cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate. Afirmă că un argument în sensul neconstituționalității dispozițiilor criticate este și opinia judecătorului de fond, care apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată. În continuare, invocă deciziile Curții Constituționale nr. 603 din 6 octombrie 2015 și nr. 405 din 15 iunie 2016. Susține că lipsa unei definiții nu este complinită de existența unei enumerări a acelor informații care nu sunt destinate publicității.

4. Reprezentantul Ministerului Public solicită menținerea jurisprudenței în materie și respingerea, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate. Arată că, prin acest text de lege, legiuitorul nu incriminează orice diseminare de informații ce nu sunt destinate publicității, ci doar acea diseminare care se face către persoane neautorizate, în scopul obținerii pentru sine sau pentru altul de bani, bunuri sau alte foloase necuvenite. Prin *informații ce nu sunt destinate publicității* se înțelege orice informații ce nu sunt publice, acestea putând fi informații clasificate sau informații cu caracter confidențial, cu privire la care există obligația păstrării acestui caracter, supuse unui regim restrictiv de diseminare/circulație. Aceste limitări decurg fie din legi speciale din diverse domenii, fie din convenții, angajamente, clauze de confidențialitate. Având în vedere această paletă largă, nici nu este posibilă reglementarea la nivel

legislativ a unei liste care să cuprindă toate aceste informații, care cad sub incidența dispoziției criticate. De altfel, persoanele care dobândesc în exercitarea atribuțiilor de serviciu accesul la astfel de informații sunt avizate referitor la caracterul nepublic al acestora, la regimul restrictiv de circulație, cu privire la interdicția diseminării acestora persoanelor neautorizate. În final, face referire la deciziile Curții Constituționale nr. 50 din 2 februarie 2017 și nr. 520 din 6 iulie 2017, prin care s-a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate cu un obiect identic.

#### CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

5. Prin Încheierea din 13 aprilie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 1.338/90/2015, **Tribunalul Vâlcea — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 12 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție**, excepție invocată de Popa Gabriel Mihai, cu ocazia soluționării unei cauze penale.

6. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține că art. 1 alin. (5) din Constituție reglementează obligația respectării Legii fundamentale, a supremației sale și a legilor. Această obligație revine în egală măsură tuturor subiecților de drept, inclusiv autorităților publice. Prin urmare, Parlamentul are obligația de a legifera în acord cu dispoziția constituțională analizată, care presupune, printre altele, asigurarea standardelor de claritate și previzibilitate ale normelor juridice. De asemenea apreciază că dreptul la un proces echitabil reprezintă un standard constituțional a cărui îndeplinire este apreciată în funcție de ansamblul procesului și ținând cont de specificul normelor aplicabile. Totodată, dreptul la un proces echitabil presupune asigurarea unor principii fundamentale, precum contradictorialitatea și egalitatea armelor, care presupun ca fiecare dintre părți să dispună de posibilități suficiente, echivalente și adecvate de a-și susține apărările, fără ca vreuna dintre ele să fie defavorizată în raport cu cealaltă.

7. În continuare, face referire la art. 11 și art. 334-7-2 din Codul de procedură penală francez, art. 28 din Codul de procedură penală danez, art. 335 din Codul de procedură penală italian, art. 446 din Codul penal spaniol, art. 302 din Legea de instrucție criminală din Spania, art. 93 și art. 97 din Codul penal german. Totodată, sunt invocate prevederile art. 68 alin. (5) din Statutul Curții Penale Internaționale, adoptat la Roma la 17 iunie 1998, și Rezoluția 1551 (2007) privind echitatea procedurilor judiciare în cazurile de spionaj sau divulgare a secretelor de stat. Având în vedere aceste acte, autorul excepției apreciază că nici în cuprinsul Legii nr. 78/2000, nici în cuprinsul Codului penal sau în alte acte normative nu este inserată o definiție a informațiilor nedestinate publicității, nici măcar în mod sintetic. Apreciază că sunt aplicabile cauzei considerentele reținute de Curtea Constituțională în deciziile nr. 166 din 17 martie 2015, nr. 553 din 16 iulie 2015, nr. 573 din 3 mai 2011, nr. 603 din 6 octombrie 2015, nr. 405 din 15 iunie 2016 și nr. 390 din 2 iulie 2014. De asemenea face referire la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în ceea ce privește noțiunea de previzibilitate a legii. În acest sens invocă, de exemplu, Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza *Dragotoniou și Militaru-Pidhorni împotriva României*; Hotărârea din 12 februarie 2008, pronunțată în Cauza *Kafkaris împotriva Ciprului*; Hotărârea din 20 ianuarie 2009, pronunțată în Cauza *Sud Fondi — S.R.L. și alții împotriva Italiei*; Hotărârea din

17 septembrie 2009, pronunțată în Cauza *Scoppola împotriva Italiei* (nr. 2); Hotărârea din 21 octombrie 2013, pronunțată în Cauza *Del Rio Prada împotriva Spaniei*. Reiterează aspectele referitoare la lipsa unei definiții care să ofere claritate și previzibilitate sintagmei „*informații ce nu sunt destinate publicității*”. Această sintagmă este una „profund neprevizibilă, dat fiind faptul că niciun document ce emană de la o autoritate publică nu este edictat cu intenția de a fi destinat publicității, ci el poate conține informații nesecrete, care, odată divulgate, pot constitui elementul constitutiv al unei infracțiuni, astfel că orice funcționar-public sau angajat al acestei autorități devine *a priori* potențial făptuitor, deoarece acesta nu cunoaște ce documente se circumscriu acestei categorii”. În consecință, susține că persoana care este pasibilă a fi subiect activ al acestei infracțiuni să nu poată prevedea rezultatul faptelor sale, nefiind în cunoștință de cauză în ceea ce privește natura publică ori nepublică a informației.

8. **Tribunalul Vâlcea — Secția penală** apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată. Arată că practica în materie a Curții Constituționale a stabilit, în mod constant, că textele de lege, în special cele în materie penală, respectă dispozițiile art. 1 alin. (5) și art. 21 alin. (3) din Constituție, respectiv, art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale numai în măsura în care sunt clare, precise și previzibile, astfel încât destinatarul normei să cunoască în mod clar și cert ce conduite sunt interzise de lege, pentru a-și putea conforma acțiunile dispozițiilor legale. Numai în această situație o faptă este imputabilă și poate atrage răspunderea penală. Ca urmare, exigențele de constituționalitate a normelor de incriminare reclamă cel mai înalt nivel de claritate, previzibilitate și precizie, astfel încât conduita interzisă să fie clar inteligibilă de orice destinatar al normei, pentru a se putea determina că încălcarea acesteia a fost voită, cu consecința tragerii la răspundere penală. În susținerea celor expuse invocă deciziile Curții Constituționale nr. 603 din 6 octombrie 2015 și nr. 405 din 15 iunie 2016. În prezenta cauză, textul a cărui neconstituționalitate se invocă incriminează folosirea, în orice mod, de informații ce nu sunt destinate publicității ori permiterea accesului unor persoane neautorizate la aceste informații. Or, instanța de judecată susține că nu există niciun text de lege care să definească, să descrie ori să enumere în ce constă acest gen de informații. Există, într-adevăr, în unele legi speciale, definiții ale unor categorii de astfel de informații, de exemplu, Legea nr. 182/2002 care definește categoria informațiilor clasificate, ori legislația în materie de secret bancar etc., însă terminologia este eterogenă, existând referiri la protejarea unor date, secret bancar, secretul deliberării etc., dar nicio dispoziție legală nu definește categoria „*informațiilor nedestinate publicității*”. A considera că destinatarul normei, din modul în care sunt reglementate anumite instituții, poate deduce că datele, informațiile cu care operează „nu sunt destinate publicității”, în sensul legii penale, ar echivala cu expunerea sa la riscul aprecierii subiective, discreționare, cu privire la imputabilitatea și caracterul penal al faptei sale, practică ce este în contradicție cu prevederile Constituției. De asemenea, instanța de judecată apreciază că există și riscul ca anumite informații să fie declarate „nepublice, nedestinate publicității” prin acte normative subsecvente legii ori chiar acte administrative interne ale unor instituții. În aceste condiții, încălcarea unor astfel de dispoziții este incompatibilă cu răspunderea penală, putând atrage doar răspunderea disciplinară, materială ori cel mult contravențională. Ca urmare,

apreciază că este imperios necesară definirea ori calificarea unor date ca fiind „nedestinate publicității” prin lege ori prin celelalte acte normative cu forță juridică echivalentă legii. În concluzie, instanța de judecată apreciază că sintagma „informații ce nu sunt destinate publicității” din dispozițiile art. 12 lit. b) din Legea nr. 78/2002 lipsește această normă de incriminare de cerințele de claritate, precizie și previzibilitate reclamate de art. 1 alin. (5) și art. 23 din Constituție și de art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

9. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

10. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Arată că legiuitorul infraconstituțional utilizează într-un act normativ o definiție legală a unui termen sau a unei sintagme atunci când acestea sunt susceptibile de mai multe înțelesuri ori dacă sunt folosite cu un alt înțeles decât cel obișnuit. Deoarece legiuitorul penal a avut în vedere, când a reglementat infracțiunea prevăzută de art. 12 lit. b) din Legea nr. 78/2000, înțelesul obișnuit al sintagmei „informații ce nu sunt destinate publicității”, nu a fost necesară introducerea unei definiții legale a acesteia. În continuare, face referire la Decizia nr. 871 din 10 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 154 din 29 februarie 2016.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

#### CURTEA,

examinând actul de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile reprezentantului autorului excepției, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

13. În ceea ce privește **obiectul excepției de neconstituționalitate**, Curtea observă că articolul 12 din Legea nr. 78/2000 nu prezintă o împărțire pe alineate, astfel că obiectul excepției de neconstituționalitate este format din dispozițiile art. 12 lit. b) din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 219 din 18 mai 2000, cu următorul conținut: „*Sunt pedepsite cu închisoarea de la 1 la 5 ani următoarele fapte, dacă sunt săvârșite în scopul obținerii pentru sine sau pentru altul de bani, bunuri ori alte foloase necuvenite: [...] b) folosirea, în orice mod, direct sau indirect, de informații ce nu sunt destinate publicității ori permiterea accesului unor persoane neautorizate la aceste informații.*”

14. Autorul excepției susține că textul criticat contravine prevederilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (5) potrivit căruia, în România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie și art. 21 alin. (3) potrivit căruia părțile au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil. De asemenea sunt invocate prevederile art. 6 și art. 7 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

15. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că autorul acesteia critică sintagma „*informații ce nu sunt destinate publicității*”, apreciind că aceasta este lipsită de claritate și previzibilitate.

16. Curtea constată că, răspunzând unei critici identice, prin Decizia nr. 50 din 2 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 308 din 28 aprilie 2017, paragrafele 33—37, a reținut că sintagma „*informații ce nu sunt destinate publicității*” are în vedere toate acele informații nepublice care pot fi de două categorii, și anume, informații clasificate care intră sub incidența Legii nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 248 din 12 aprilie 2002, și informații confidențiale pentru care există obligativitatea păstrării acestui caracter. Astfel, potrivit art. 15 lit. c) din Legea nr. 182/2002, legiuitorul a stabilit două clase de secretizare, respectiv secrete de stat și secrete de serviciu, acestea din urmă vizând informațiile a căror divulgare este de natură să determine prejudicii unei persoane juridice de drept public sau privat. În acord cu art. 7 din Legea nr. 182/2002, accesul la informații clasificate ce constituie secret de stat, respectiv secret de serviciu, potrivit art. 15 lit. d) și e), este garantat, sub condiția validării alegerii sau numirii și a depunerii jurământului, inclusiv pentru judecători, procurori, magistrați-asistenți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, care, în concordanță cu atribuțiile specifice, sunt îndreptățiți să aibă acces la informațiile clasificate fără îndeplinirea procedurilor prevăzute la art. 28 alin. (1)—(3) din același act normativ, în baza unor proceduri interne ale instituțiilor din care aceștia fac parte.

17. În ce privește informațiile secrete de serviciu, Curtea a constatat că legiuitorul a atribuit conducătorului persoanei juridice competența de a le stabili, pe baza normelor prevăzute prin hotărâre a Guvernului, sens în care neglijența în păstrarea lor atrage, potrivit legii penale, răspunderea persoanelor vinovate. Totodată, conducătorii autorităților și instituțiilor publice sunt obligați să stabilească și regulile de protecție a acestora, să coordoneze activitatea și să controleze măsurile privitoare la păstrarea secretului de serviciu, potrivit competențelor, în conformitate cu normele stabilite prin hotărâre a Guvernului (a se vedea Hotărârea Guvernului nr. 585/2002 pentru aprobarea Standardelor naționale de protecție a informațiilor clasificate în România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 485 din 5 iulie 2002, Hotărârea Guvernului nr. 781/2002 privind protecția informațiilor secrete de serviciu, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 575 din 5 august 2002, și Hotărârea Guvernului nr. 1.349/2002 privind colectarea, transportul, distribuirea și protecția, pe teritoriul României, a corespondenței clasificate, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 909 din 13 decembrie 2002).

18. Mai mult, potrivit art. 5 lit. c) din Legea nr. 182/2002, măsurile ce decurg din aplicarea legii sunt destinate să garanteze că informațiile clasificate sunt distribuite exclusiv persoanelor îndreptățite, potrivit legii, să le cunoască. Cât privește informațiile confidențiale, Curtea a constatat, în primul rând, că, potrivit art. 2 din Legea nr. 78/2000, persoanele prevăzute la art. 1 sunt obligate să îndeplinească îndatoririle ce le revin din exercitarea funcțiilor, atribuțiilor sau însărcinărilor încredințate, cu respectarea strictă a legilor și a normelor de conduită profesională, și să asigure ocrotirea și realizarea drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor, fără să se folosească de funcțiile, atribuțiile ori însărcinările primite, pentru dobândirea pentru ele sau pentru alte persoane de bani, bunuri



sau alte foloase necuvenite. Drept urmare, ținând seama de natura și diversitatea informațiilor confidențiale ce pot fi deținute de subiectul activ al infracțiunii prevăzute de art. 12 lit. b) din Legea nr. 78/2000, Curtea a reținut că legiuitorul nu avea cum să prevadă în textul criticat toată paleta de informații, motiv pentru care identificarea ori individualizarea lor se va face în funcție de domeniul specific prevăzut în legile speciale, regulamente ori convenții sau angajamente ale subiectului activ.

19. Prin urmare, Curtea a statuat că în sfera informațiilor confidențiale intră acele informații care, fără a avea caracter clasificat, sunt supuse unui regim restrictiv de circulație, unor limitări și îngrădiri legale, impuse de interese sociale superioare. Aceasta nu înseamnă că orice diseminare de informații confidențiale intră în sfera de aplicare a textului legal criticat, întrucât cerința esențială instituită de legiuitor pentru existența infracțiunii nu este aceea a nerespectării unei clauze de confidențialitate ori a unor norme legale, regulamentare, statutare etc., ci aceea ca permiterea accesului unor persoane neautorizate la informațiile nedestinate publicității ori folosirea, în orice mod, direct sau indirect de astfel de informații obținute în virtutea funcției, atribuțiilor sau însărcinărilor încredințate să fie realizată în scopul obținerii pentru sine sau pentru altul de bani, bunuri ori alte foloase necuvenite.

20. Totodată, Curtea a constatat că informațiile dintr-un dosar penal aflat în faza de urmărire penală pot fi fie informații clasificate ce intră sub incidența Legii nr. 182/2002, fiind informații ce pot intra în clasele de secretizare secret de stat ori secret de serviciu, fie informații confidențiale. În acest sens, coroborând dispozițiile art. 285 alin. (2) din actualul Cod de procedură penală, potrivit căruia „Procedura în cursul urmăririi penale este nepublică”, cu caracterul cel puțin confidențial al informațiilor dintr-un dosar penal, doctrina și jurisprudența în materie au acceptat în mod unanim faptul că urmărirea penală are caracter nepublic. Această concluzie își găsește rațiunea sub vechea reglementare — și care subsistă și sub cea actuală — în faptul că unele activități, cum sunt: strângerea probelor în vederea stabilirii vinovăției făptuitorului, conservarea unor urme care să ajute la aflarea adevărului, dejucarea unor planuri ale făptuitorilor care încearcă să denatureze sau să ascundă probe

24. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

## CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Popa Gabriel Mihai în Dosarul nr. 1.338/90/2015 al Tribunalului Vâlcea — Secția penală și constată că dispozițiile art. 12 lit. b) din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Vâlcea — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 1 martie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE  
prof.univ.dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,  
**Daniela Ramona Marițiu**

# ACTE ALE AUTORITĂȚII DE SUPRAVEGHERE FINANCIARĂ

AUTORITATEA DE SUPRAVEGHERE FINANCIARĂ

## N O R M Ă

**pentru aplicarea Ghidului ESMA privind procesul de calcul al indicatorilor pentru a determina cele mai relevante monede în care are loc decontarea, a Ghidului ESMA privind procesul de calculare a indicatorilor în vederea stabilirii importanței considerabile a unui CSD pentru un stat membru gazdă și a Ghidului ESMA privind cooperarea între autorități în temeiul articolelor 17 și 23 din Regulamentul (UE) nr. 909/2014**

În temeiul prevederilor art. 1 alin. (2), art. 2 alin. (1) lit. a) și d), art. 3 alin. (1) lit. b), art. 6 alin. (2), precum și ale art. 14 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 93/2012 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității de Supraveghere Financiară, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 113/2013, cu modificările și completările ulterioare,

în conformitate cu prevederile art. 16 din Regulamentul (UE) nr. 1.095/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 noiembrie 2010 de instituire a Autorității europene de supraveghere (Autoritatea europeană pentru valori mobiliare și piețe), de modificare a Deciziei nr. 716/2009/CE și de abrogare a Deciziei 2009/77/CE a Comisiei,

în baza Regulamentului (UE) nr. 909/2014 al Parlamentului European și al Consiliului privind îmbunătățirea decontării titlurilor de valoare în Uniunea Europeană și privind depozitarii centrali de titluri de valoare și de modificare a Directivelor 98/26/CE și 2014/65/UE și a Regulamentului (UE) nr. 236/2012,

având în vedere prevederile art. 1 alin. (3<sup>2</sup>) din Legea nr. 297/2004 privind piața de capital, cu modificările și completările ulterioare,

potrivit deliberărilor din ședința Consiliului Autorității de Supraveghere Financiară din data de 6 iunie 2018,

**Autoritatea de Supraveghere Financiară** emite prezenta normă.

Art. 1. — Autoritatea de Supraveghere Financiară aplică Ghidul ESMA privind procesul de calcul al indicatorilor pentru a determina cele mai relevante monede în care are loc decontarea, prevăzut în anexa nr. 1, Ghidul ESMA privind procesul de calculare a indicatorilor în vederea stabilirii importanței considerabile a unui CSD pentru un stat membru gazdă, prevăzut în anexa nr. 2 și Ghidul ESMA privind cooperarea între autorități în temeiul art. 17 și 23 din Regulamentul (UE) nr. 909/2014, prevăzut în anexa nr. 3.

Art. 2. — Anexele nr. 1—3\*) fac parte integrantă din prezenta normă.

Art. 3. — Prezenta normă se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și intră în vigoare la data publicării acesteia.

Președintele Autorității de Supraveghere Financiară,  
**Leonardo Badea**

București, 7 iunie 2018.

Nr. 11.

\*) Anexele nr. 1—3 se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 bis, care se poate achiziționa de la Centrul pentru relații cu publicul al Regiei Autonome „Monitorul Oficial”, București, șos. Panduri nr. 1.

**ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE**

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

**DECIZIA Nr. 19**

din 19 martie 2018

Dosar nr. 3.251/1/2017

Iulia Cristina Tarcea	— președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Lavinia Curelea	— președintele delegat al Secției I civile
Rodica Dorin	— pentru Președintele Secției a II-a civile
Ionel Barbă	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Aurelia Rusu	— judecător la Secția I civilă
Beatrice Ioana Nestor	— judecător la Secția I civilă
Nina Ecaterina Grigoraș	— judecător la Secția I civilă
Bianca Elena Țândărescu	— judecător la Secția I civilă
Paula C. Pantea	— judecător la Secția I civilă
Lucia Paulina Brehar	— judecător la Secția a II-a civilă
Rodica Zaharia	— judecător la Secția a II-a civilă
Iulia Manuela Cîrnu	— judecător la Secția a II-a civilă
Veronica Magdalena Dănăilă	— judecător la Secția a II-a civilă
Virginia Florentina Duminecă	— judecător la Secția a II-a civilă
Florentina Dinu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Gheza Attila Farmathy	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Denisa Angelica Stănișor	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Cezar Hîncu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Mariana Constantinescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept competent să judece sesizarea ce formează obiectul Dosarului nr. 3.251/1/2017 este legal constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 27<sup>5</sup> alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Ședința este prezidată de doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă doamna Ileana Peligrad, magistrat-asistent, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 27<sup>6</sup> din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare

sesizarea formulată de Tribunalul Sibiu — Secția I civilă în Dosarul nr. 8.860/306/2015 în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiunea de drept:

„dacă dispozițiile cărții I, titlul II, secțiunea a 4-a, art. 80—89 din Codul de procedură civilă se aplică și în faza de executare silită și dacă dispozițiile Deciziei nr. 9/2016 se referă și la faza de executare silită”.

După prezentarea referatului cauzei de către magistratul-asistent, constatând că nu mai sunt alte chestiuni prealabile de discutat sau excepții de invocat, președintele completului, doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, a declarat dezbaterile închise, iar completul de judecată a rămas în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

## ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, a constatat următoarele:

**I. Titularul și obiectul sesizării**

1. Tribunalul Sibiu — Secția I civilă a dispus, prin Încheierea din 25 octombrie 2017 pronunțată în Dosarul nr. 8.860/306/2015, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în baza art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la chestiunea de drept menționată.

2. Cererea de pronunțare a hotărârii prealabile a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție la data de 23 noiembrie 2017 cu nr. 3.251/1/2017.

**II. Temeiul juridic al sesizării**

3. Art. 519 din Codul de procedură civilă stipulează următoarele:

„Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și, asupra acesteia, Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”.

**III. Normele de drept intern care formează obiectul sesizării înaltei curți de casație și justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile**

4. Codul de procedură civilă:

Art. 84 alin. (1): Persoanele juridice pot fi reprezentate convențional în fața instanțelor de judecată numai prin consilier juridic sau avocat, în condițiile legii.

5. Decizia nr. 9/2016 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în Dosarul nr. 507/1/2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 400 din 26 mai 2016, prin care s-a admis sesizarea formulată de Tribunalul Brașov — Secția I civilă în Dosarul nr. 21.531/197/2015 și s-a stabilit că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 84 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și reprezentarea

convențională a persoanei juridice în fața instanțelor de judecată nu se pot face prin mandatar persoană juridică, nici prin consilierul juridic sau avocatul acesteia din urmă (în continuare, Decizia nr. 9/2016).

#### IV. Expunerea succintă a procesului

6. Prin Cererea înregistrată pe rolul Judecătoriei Sibiu în data de 21 august 2015, cu nr. 8.860/306/2015, contestatorul A în contradictoriu cu intimata B, prin C, a formulat contestație la executare, solicitând anularea tuturor formelor de executare din Dosarul nr. 181/2013 al D, respectiv a publicației de vânzare imobiliară.

7. Judecătoria Sibiu — Secția civilă, prin Sentința civilă nr. 1.811/2017 de la 29 martie 2017, a respins excepția autorității de lucru judecat invocată de intimata B, excepția lipsei dovezii calității de reprezentant a C, invocată de către contestator, și contestația la executare formulată de contestatorul A.

8. Asupra calității de mandatar a C, instanța a reținut că această societate a semnat cererea de executare silită în calitate de mandatară a creditoarei B, calitate dobândită în baza unui contract de mandat.

9. Potrivit art. 84 din Codul de procedură civilă, persoanele juridice pot fi reprezentate convențional în fața instanțelor de judecată numai prin consilier juridic sau avocat, în condițiile legii, iar această condiție este îndeplinită în cadrul executării silite declanșate la cererea creditoarei B, pentru că împuternicita C a semnat cererea de executare prin avocat.

10. Contestatorul nu a ridicat problema lipsei împuternicirii avocațiale, ci a procurii autentice pentru mandatară C, însă art. 85 alin. (1) din Codul de procedură civilă se referă numai la persoane fizice, procura specială emisă în baza contractului de mandat reprezentând dovada calității de mandatar a C pentru a-i reprezenta interesele în activitatea de executare și de monitorizare a procedurii de punere în executare silită a titlurilor executorii deținute de B, ca fiind autorizată să înainteze cererile de executare silită către executorii judecătorești competenți, ceea ce mandatară a și făcut, în speță, prin avocat.

11. Împotriva acestei sentințe a declarat apel contestatorul A, în susținerea căruia a arătat și că instanța a omis că în cartea I — Dispoziții generale, titlul II — Participanții la procesul civil, secțiunea a 4-a — Reprezentarea părților în judecată, art. 80—89, nu se prevede posibilitatea unei persoane juridice de a mandata o altă persoană juridică. Totodată, prin Decizia nr. 9/2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție s-a stabilit că reprezentarea convențională a persoanei juridice în fața instanțelor de judecată nu se poate face prin mandatar persoană juridică, nici prin consilierul juridic sau avocatul acesteia din urmă.

#### V. Motivele reținute de titularul sesizării care susțin admisibilitatea procedurii

12. Instanța de trimitere a constatat admisibilitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, conform art. 519 din Codul de procedură civilă, motivat de următoarele considerente:

a) existența unei cauze în curs de judecată în ultimă instanță, în condițiile în care cauza de față se află în faza apelului declarat împotriva Sentinței civile nr. 1.811 din 29.03.2017 a Judecătoriei Sibiu, decizia ce urmează a fi pronunțată fiind definitivă;

b) cauza se află în competența legală a completului de apeluri al Tribunalului Sibiu investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, conform art. 95 pct. 2 din Codul de procedură civilă;

c) referitor la ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată, de dezlegarea de principiu a aplicabilității dispozițiilor art. 84 alin. (1) din Codul de procedură civilă și în faza de executare silită, respectiv dacă Decizia nr. 9/2016 se referă și la faza de executare silită atunci când folosește sintagma „în fața instanțelor judecătorești”, depinde soluționarea raportului juridic dedus judecății, acesta vizând nulitatea actelor de executare

silită ca urmare a faptului că persoana juridică care a formulat cererea de încuviințare a executării silite nu poate avea calitate de reprezentant al creditoarei persoană juridică — de modul de soluționare a acestei chestiuni de drept depinzând soluționarea definitivă a cauzei, respectiv fondul apelului dedus judecății;

d) este îndeplinită și ultima condiție, având în vedere că textul de lege ce se solicită a fi interpretat este conținut de un act normativ relativ recent intrat în vigoare, având un potențial mai mare de a conține probleme de drept noi, de natură a genera practică neunitară, cu toate că dificultatea sa nu este una serioasă.

#### VI. Punctul de vedere al completului de judecată

13. Art. 84 din Codul de procedură civilă și Decizia nr. 9/2016 produc efecte inclusiv în faza de executare silită, scopul legiuitorului și al instanței supreme fiind acela ca reprezentarea juridică convențională a persoanelor juridice, în toate formele sale de manifestare, să se facă exclusiv numai prin consilier juridic sau avocat.

14. Împrejurarea că textul art. 84 din Codul de procedură civilă și, implicit, și Decizia nr. 9/2016 folosesc sintagma „în fața instanțelor de judecată” nu exclude aplicabilitatea acestora în faza de executare silită.

#### VII. Punctele de vedere ale părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

15. Contestatorul apelant a susținut că lipsa calității de reprezentant decurge din dispozițiile art. 84 din Codul de procedură civilă, care prevăd limitativ și expres care sunt posibilitățile legale de reprezentare convențională a unei persoane juridice, coroborate cu Decizia nr. 9/2016. Totodată, art. 84 din Codul de procedură civilă face parte din cartea I — Dispozițiile generale, care se aplică tuturor fazelor procesului civil, deci și fazei de executare silită.

16. Intimata creditoare B a solicitat respingerea solicitării, apreciind că aceasta nu este o chestiune de a cărei lămurire să depindă soluționarea pe fond a dosarului, deoarece între intimata creditoare și C s-a semnat un contract de mandat, al cărui obiect este „reprezentarea intereselor băncii în activitatea de monitorizare a procedurii de punere în executare silită a titlurilor executorii deținute de către B prin intermediul executorilor judecătorești”. În fapt, C administrează în numele băncii portofoliul de titluri executorii/creanțe al acesteia, în temeiul art. 792 din Codul civil. Prin urmare, în Dosarul execuțional nr. 181/2013 al D are calitatea de mandatar al băncii, societatea mandatară nu reprezintă banca în litigiile înregistrate pe rolul instanței, nu preia creanțele băncii într-un fel sau altul și nu se subrogă în drepturile băncii de creditor.

#### VIII. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

În jurisprudența instanțelor s-au conturat următoarele puncte de vedere:

17. Într-o opinie, s-a arătat că dispozițiile art. 80—89 din Codul de procedură civilă, precum și prevederile Deciziei nr. 9/2016 se aplică și în faza executării silite, deoarece aceasta este integrată procesului civil, fiind supusă, din punct de vedere procedural, aceluiași reguli incidente fazei judecății. S-a mai avut în vedere și faptul că Decizia nr. 9/2016 a fost pronunțată tot în legătură cu o problemă apărută cu privire la procedura de executare silită.

18. Într-o altă opinie, s-a învederat că dispozițiile art. 80—89 din Codul de procedură civilă și prevederile Deciziei nr. 9/2016 nu se aplică și în faza executării silite, întrucât atât art. 84 din Codul de procedură, cât și Decizia nr. 9/2016 folosesc sintagma „în fața instanțelor de judecată”, or cererea de executare silită se depune în fața executorului judecătoresc, care are calitate procesuală activă de a solicita instanței de executare încuviințarea executării silite. Aplicabilitatea a fost însă susținută în cazul acțiunilor promovate în fața instanțelor de judecată în legătură cu faza executării silite.

19. În competența Înaltei Curți de Casație și Justiție nu intră litigiile de natura celui ce face obiectul litigiului de fond, aceasta nestatuând nici prin mijloacele procedurale de unificare a practicii judiciare asupra chestiunii de drept în cauză.

20. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că, la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil, nu s-a verificat și nu se verifică practica judiciară în vederea promovării unui recurs în interesul legii.

#### IX. Jurisprudența Curții Constituționale

21. Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 246 din 25 aprilie 2017 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 602 din 26 iulie 2017, a respins excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 84 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

#### X. Raportul asupra chestiunii de drept

22. Prin raportul întocmit în cauză, conform art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă, s-a apreciat că sesizarea întrunește condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, în urma reformulării chestiunii de drept, susținându-se, pe fond, că, în interpretarea și aplicarea art. 664 alin. (2) din Codul de procedură civilă, reprezentarea convențională a persoanei juridice nu se poate face prin mandatar persoană juridică, nici prin consilierul juridic sau avocatul acesteia din urmă, potrivit art. 84 alin. (1) din Codul de procedură civilă, astfel cum acesta a fost interpretat prin Decizia nr. 9/2016 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

#### XI. Înalta Curte de Casație și Justiție

XI. 1. Asupra regularității sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

23. În privința obiectului și a condițiilor sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, legiuitorul, în cuprinsul art. 519 din Codul de procedură civilă, instituie o serie de condiții de admisibilitate pentru declanșarea acestei proceduri, condiții care se impun a fi întrunite în mod cumulativ, respectiv:

- a. existența unei cauze aflate în curs de judecată;
- b. cauza să fie soluționată în ultimă instanță;
- c. cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;
- d. ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată;
- e. chestiunea de drept identificată să prezinte caracter de noutate și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat și nici să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

24. De asemenea, potrivit dispozițiilor art. 520 din Codul de procedură civilă, actul de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție trebuie să cuprindă inclusiv motivele care susțin admisibilitatea sesizării, potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, punctul de vedere al completului, prin care să se argumenteze în concret necesitatea declanșării mecanismului de unificare a jurisprudenței pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, precum și punctul de vedere al părților.

25. În cauză se observă că sunt îndeplinite primele trei condiții de admisibilitate reglementate de art. 519 din Codul de procedură civilă, în sensul că litigiul în legătură cu care s-a formulat sesizarea este în curs de judecată, Tribunalul Sibiu, investit cu judecata apelului, urma să soluționeze cauza în ultimă instanță, iar cauza ce face obiectul judecății se află în competența legală a unui complet de judecată al tribunalului investit să o soluționeze.

26. În ceea ce privește a patra condiție, în jurisprudența sa, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a reținut în mod constant că

obiectul sesizării l-ar putea constitui atât o chestiune de drept material, cât și una de drept procedural, dacă, prin consecințele pe care le produc, interpretarea și aplicarea normei de drept au aptitudinea să determine soluționarea pe fond a cauzei, rezolvarea raportului de drept dedus judecății.

27. Relativ la cerința ca de lămurirea textelor de lege cu privire la care se solicită pronunțarea prezentei hotărâri să depindă soluționarea pe fond a cererii deduse judecății, în limitele de competență conferite Înaltei Curți de Casație și Justiție de prevederile art. 519 din Codul de procedură silită, sunt necesare anumite precizări.

28. În ceea ce privește reprezentarea persoanei juridice creditoare, prima instanță a reținut că intimatul creditor, prin împuternicit, prin avocat, a formulat cerere de executare silită a titlului executoriu reprezentat de un contract de credit, în vederea recuperării sumelor datorate de către debitorul contestator, în calitate de împrumutat. Mandatarul a semnat cererea de executare silită în această calitate, calitate dobândită în baza contractului de mandat.

29. A mai reținut prima instanță că procura specială emisă în baza contractului de mandat reprezintă dovada calității de mandatar pentru a-i reprezenta creditorului interesele în activitatea de executare și de monitorizare a procedurii de punere în executare silită a titlurilor executorii deținute, acesta fiind autorizat să înainteze cererile de executare silită către executorii judecătorești competenți, ceea ce mandatarul a și făcut, în speță, prin avocat, fiind respectate astfel dispozițiile art. 84 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

30. În împuternicirea avocațială figurează mandatarul la rubrica referitoare la client, cu declinarea calității de mandatar al creditorului B, ceea ce înseamnă că de lămurirea solicitată depinde soluționarea cauzei (cu rezerva ca și contractul de asistență juridică să fie încheiat de avocat cu mandatarul, și nu cu creditorul, prin mandatar).

31. Această deoarece, din perspectiva art. 84 alin. (1) din Codul de procedură civilă, a cărui aplicare a fost solicitată de către contestator a fi făcută, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a reținut în Decizia nr. 9/2016 că nu poate fi primită nici interpretarea potrivit căreia cererea de chemare în judecată ar putea fi formulată și semnată de consilierul juridic sau avocatul persoanei juridice mandatar, deoarece art. 84 alin. (1) din Codul de procedură civilă are în vedere consilierul juridic sau avocatul angajat de parte, și nu de reprezentantul convențional (paragraful 37 al deciziei anterior menționate).

32. Ca urmare a invocării prin cererea de apel a chestiunii de drept ce face obiectul prezentului dosar, intimata (creditor) a ridicat problema incidenței prevederilor art. 810 din Codul civil (prin reclamarea prevederilor art. 792 din Codul civil), potrivit cărora „administratorul poate sta în justiție pentru orice cerere sau acțiune referitoare la administrarea bunurilor și poate interveni în orice cerere sau acțiune având drept obiect bunurile administrate”, fără ca în actul de sesizare să se facă o calificare a raportului juridic existent între intimată și persoana juridică mandatată să formuleze cererea de executare ca fiind unul de mandat sau un raport juridic născut dintr-o convenție de administrare a bunurilor altuia, supus prevederilor titlului V „Administrarea bunurilor altuia” din cartea a III-a „Despre bunuri” a Codului civil.

33. În cadrul prezentei proceduri nu se poate face o astfel de calificare (care ar presupune efectuarea unor verificări de fapt și analizare a probatoriului administrat în cauză, de apreciere a raportului juridic dintre intimată și mandatar), deoarece altfel s-ar depăși limitele în care se poate pronunța Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în temeiul dispozițiilor art. 519 și următoarele din Codul de procedură civilă.

34. Însă, în măsura în care situația concretă din speță va susține natura raportului juridic dintre creditor și mandatar ca fiind unul de administrare a bunurilor altuia, nu mai sunt discutabile în cauză prevederile legale valorificate de către contestator, ci dispozițiile speciale ale art. 810 din Codul civil, care instituie un caz de reprezentare legală, conferind administratorului dreptul de a sta în justiție pentru orice cerere sau acțiune referitoare la administrarea bunurilor altuia.

35. Art. 519 din Codul de procedură civilă nu definește noțiunea de „chestiune de drept”, iar, în interpretarea acestei noțiuni, doctrina afirmă că sintagma trebuie raportată la prevederile cuprinse în art. 5 alin. (2) din Codul de procedură civilă, potrivit cărora „Niciun judecător nu poate refuza să judece pe motiv că legea nu prevede, este neclară sau incompletă”, iar pentru a fi vorba de o problemă de drept reală, trebuie ca norma de drept disputată să fie îndoielnică, imperfectă (lacunară) sau neclară, să prezinte o dificultate suficient de mare și „să fie una veritabilă, legată de posibilitatea de a interpreta diferit un text de lege, fie din cauză că acest text este incomplet, fie că nu este corelat cu alte dispoziții legale, fie pentru că se pune problema că nu ar mai fi în vigoare”.

36. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a statuat, cu valoare de principiu, că, în sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu procedura pronunțării unei hotărâri prealabile, trebuie să fie identificată o problemă de drept care necesită cu pregnanță a fi lămurită, care să prezinte o dificultate suficient de mare, în măsură să reclame intervenția instanței supreme în scopul rezolvării de principiu a chestiunii de drept și al înlăturării oricărei incertitudini care ar putea plana asupra securității raporturilor juridice deduse judecății.

37. Examinând sesizarea și opiniile exprimate de instanțe, care prefigurează o practică neunitară, se apreciază chestiunea de drept supusă dezbaterii (reformulată însă, cum se va arăta în cele ce urmează) ca fiind una veritabilă, existând o dificultate reală de interpretare, care necesită o rezolvare de principiu pe calea procedurii prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă.

38. Art. 84 alin. (1) din Codul de procedură civilă — singura normă legală dintre cele indicate care ar fi putut fi pusă în discuție, în limitele în care are a se pronunța Înalta Curte de Casație și Justiție, din perspectiva art. 519 din Codul de procedură civilă — prevede că „persoanele juridice pot fi reprezentate convențional în fața instanțelor de judecată numai prin consilier juridic sau avocat, în condițiile legii”.

39. Prin Decizia nr. 9/2016 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept s-a stabilit că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 84 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și reprezentarea convențională a persoanei juridice în fața instanțelor de judecată nu se pot face prin mandatar persoană juridică, nici prin consilierul juridic sau avocatul acesteia din urmă.

40. Textul legal a cărui interpretare se impunea a fi solicitată este însă cel cuprins în art. 664 alin. (2) din Codul de procedură civilă, potrivit căruia „Cererea de executare silită se depune, personal sau prin reprezentant legal sau convențional, la biroul executorului judecătoresc (...)”, normă specială aferentă cadrului legal care interesează în cauză, relativ la reprezentarea convențională, prin susținerea eventualului caracter lacunar al acesteia din perspectiva nedefinirii clare a sintagmei sau a necorelării cu alte dispoziții legale.

41. Dispozițiile actuale ale Codului de procedură civilă au aceleași reglementări cu cele de la data cererii de executare silită — 13 martie 2013, dată în raport cu care se verifică îndeplinirea cerințelor legale în formularea acesteia, referirile la acestea urmând a fi făcute în numerotarea actuală.

42. Deși lipsa acestui text legal din actul de sesizare și modul în care chestiunea de drept a fost formulată reprezintă aspecte de natură a pune în discuție admisibilitatea sesizării — nu interpretarea, ci aplicarea unui text legal necorelat cu alte dispoziții legale și interpretarea unei sintagme dintr-o decizie a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, care oricum este și cea din textul legal vizat, fără a ridica probleme de dificultate — se impune, față de opiniile exprimate de instanțe și prefigurarea unei practici neunitare, reformularea chestiunii de drept, în sensul lămuririi sintagmei „reprezentare convențională” din art. 664 alin. (2) din Codul de procedură civilă, urmând a se verifica eventuala corelare a acesteia cu dispozițiile art. 84 alin. (1) din Codul de procedură civilă, astfel cum acesta a fost interpretat prin Decizia nr. 9/2016 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

43. Este, de asemenea, îndeplinită și condiția caracterului de noutate a chestiunii de drept, conținută într-un act normativ recent și asupra căreia instanța supremă nu a statuat în niciunul dintre modurile prevăzute de lege.

XI.2. Asupra fondului sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

44. Art. 664 alin. (2) din Codul de procedură civilă prevede că cererea de executare silită se depune și prin reprezentant convențional la biroul executorului judecătoresc, care, în termen de maximum 3 zile de la înregistrarea cererii, va solicita să se dispună încuviințarea executării silite de către instanța de executare, cum prevede art. 666 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

45. Deși cererea de executare se depune la executorul judecătoresc, acesta nu are competență în a o analiza, ci o înaintează instanței de executare, pe calea procesuală a încuviințării executării silite.

46. Scopul procedurii de încuviințare a executării silite constă în analizarea legalității și temeiniciei cererii de executare silită de către instanța de executare silită, având în vedere, astfel cum s-a subliniat în doctrină, și motivele pentru care se poate respinge cererea de încuviințare prevăzută de art. 666 alin. (5) din Codul de procedură civilă — cererea de executare silită este de competența altui organ de executare decât cel sesizat; hotărârea sau, după caz, înscrisul nu constituie, potrivit legii, titlu executoriu; înscrisul, altul decât o hotărâre judecătorească, nu întrunește toate condițiile de formă cerute de lege; creanța nu este certă, lichidă și exigibilă; debitorul se bucură de imunitate de executare; titlul cuprinde dispoziții care nu se pot duce la îndeplinire prin executare silită; există alte impedimente prevăzute de lege.

47. În ceea ce privește conținutul cererii de executare silită, art. 664 alin. (3) din Codul de procedură civilă face trimitere la art. 148 din același cod, articol care impune conținutul oricărei cereri adresate instanțelor judecătorești.

48. Activitatea executorului judecătoresc se limitează la acte de executare, care încep cu deschiderea dosarului de executare (sau, după caz, refuzul motivat al acestuia de deschidere a procedurii de executare), cum prevede art. 664 alin. (1) din Codul de procedură civilă, urmată de înaintarea cererii către instanța de executare, cu solicitarea de încuviințare a executării silite.

49. Atribuțiile executorului judecătoresc în etapa executării silite care interesează au fost explicitate și prin decizia Curții Constituționale nr. 895 din 17 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 84 din 4 februarie 2016, prin care s-a admis excepția de neconstituționalitate și s-a constatat că dispozițiile art. 666 din Codul de procedură civilă sunt neconstituționale [potrivit art. 666 alin. (2), declarat neconstituțional, executorul judecătoresc se pronunță asupra încuviințării executării silite, prin încheiere, fără citarea părților].

Ca urmare a acestei decizii, atribuțiile care îi revin executorului sunt cele anterioare Legii nr. 138/2014, revenindu-se practic la reglementarea de sub imperiul Codului de procedură civilă anterior (art. 373<sup>1</sup> prevedea că cererea de executare silită, însoțită de titlul executoriu, se depune la executorul judecătoresc, dacă legea nu prevede altfel, iar acesta, în termen de cel mult 5 zile de la înregistrarea cererii, va solicita instanței de executare încuviințarea executării silite, înaintându-i în copie cererea de executare și titlul respectiv).

50. Curtea Constituțională a reținut că „nu este de competența executorului judecătoresc să dispună el însuși executarea titlului executoriu, acesta putând efectua numai acte de executare în cadrul procedurii declanșate de către o instanță judecătorească. Intervenția instanței judecătorești nu se poate realiza *ex post*, eventual pe calea soluționării unei contestații la executare, conform art. 712 din Codul de procedură civilă, întrucât hotărârea acesteia nu poate nici înlătura și nici acoperi viciul de neconstituționalitate al actului care a declanșat executarea silită, fază a procesului civil, respectiv caracterul său extrajudiciar” (paragraful 23 al deciziei).

51. Totodată, a mai reținut Curtea Constituțională că „executorul judecătoresc, deși îndeplinește un serviciu public, îl reprezintă pe creditor în raportul execuțional care s-a născut între creditor și debitor, fiind, practic, un agent al acestuia; de altfel, onorariul său, parte a cheltuielilor de executare, chiar dacă, în final, cade în sarcina debitorului, este avansat de creditor [art. 670 din Codul de procedură civilă]. Astfel cum s-a subliniat și în Decizia nr. 458 din 31 martie 2009, executorul judecătoresc nu face parte din autoritatea judecătorească, iar activitatea sa, potrivit art. 4 din Legea nr. 188/2000, se află sub coordonarea și controlul Ministerului Justiției. Mai mult, acesta nu dispune de *imperium* — atribut care caracterizează numai judecătorul — pentru a da o hotărâre în baza căreia se dispune declanșarea executării silite, respectiv încheierea de încuviințare a executării silite, și nu beneficiază de atribuțiile de imparțialitate și de independență specifice numai instanțelor judecătorești (a se vedea și jurisprudența în materie a Curții Europene a Drepturilor Omului, respectiv Hotărârea din 22 mai 1998, pronunțată în Cauza *Vasilescu împotriva României*, paragraful 41, Hotărârea din 6 mai 2003, pronunțată în Cauza *Kleyn și alții împotriva Olandei*, paragraful 190, sau Hotărârea din 15 octombrie 2009, pronunțată în Cauza *Micallef împotriva Maltei*, paragrafele 93—99)” (paragraful 24 al deciziei).

52. Prin urmare, depunerea cererii de executare la executorul judecătoresc are loc în organizarea procedurii de executare, aceasta fiind făcută însă pentru instanța de executare, către care se și înaintează, singura abilitată legal să încuviințeze executarea și să declanșeze procedura de executare silită, raționament confirmat inclusiv prin decizia Curții Constituționale anterior citată, prin luarea din competența executorului judecătoresc a încuviințării executării silite și reconferirii acesteia instanței, tocmai pentru faptul că „acesta nu dispune de *imperium* — atribut care caracterizează numai judecătorul — pentru a da o hotărâre în baza căreia se dispune declanșarea executării silite, respectiv încheierea de încuviințare a executării silite ...(...)”.

53. Calitatea executorului judecătoresc de titular al cererii de încuviințare a executării silite nu infirmă cele anterior reținute privind poziția sa în această fază de executare, având în vedere și faptul că încheierea prin care se respinge cererea de încuviințare a executării silite poate fi atacată numai cu apel exclusiv de creditor, în termen de 15 zile de la comunicare, potrivit art. 666 alin. (6) din Codul de procedură civilă.

54. În acest context, care lămurește sintagma „depunerii cererii”, conturată de poziția executorului judecătoresc în regimul cererii de executare silită, nu se mai justifică distincția făcută de instanțele naționale, generate de faptul că în art. 84 alin. (1) din

Codul de procedură civilă se face referire la reprezentarea convențională a persoanei juridice în fața instanței de judecată în vreme ce art. 664 alin. (1) arată că cererea de executare silită se depune la executorul judecătoresc.

55. Faptul că în cauză este pusă în discuție reprezentarea creditorului persoană juridică în formularea cererii de încuviințare a executării silite, și nu reprezentarea în fața instanței, ca etapă de judecată, nu înlătură aplicarea art. 84 alin. (1) din Codul de procedură civilă, date fiind caracterul acesteia de dispoziție generală în materia reprezentării convenționale în fața instanței de judecată (în speță instanță de executare) și dezlegările Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept prin Decizia nr. 9/2016, inclusiv din perspectiva cadrului procesual în care aceasta a avut a se pronunța [cauza în care s-a pronunțat decizia a avut ca obiect o cerere de investire cu formulă executorie a unui contract de credit, cerere de natură necontencioasă, reglementată de o normă situată în cartea a V-a „Despre executarea silită”, art. 641 alin. (2) din Codul de procedură civilă (în forma în vigoare la data respectivă) făcând referire la depunerea cererii de investire cu formula executorie de către creditor].

56. În concluzie, în condițiile în care instanța de executare este cea care analizează legalitatea și temeinicia cererii de executare silită formulate de creditor (încuviințând sau respingând cererea de încuviințare a executării silite), cerere care numai i-a fost înaintată de executorul judecătoresc, pe calea solicitării de încuviințare a executării silite, îi sunt aplicabile creditorului persoană juridică dispozițiile art. 84 alin. (1) din Codul de procedură, astfel cum acestea au fost interpretate prin Decizia nr. 9/2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în sensul că reprezentarea convențională a persoanei juridice în formularea cererii de executare silită nu se poate face prin mandatar persoană juridică, nici prin consilierul juridic sau avocatul acesteia din urmă”.

57. Prin Decizia nr. 9/2016 (cu referire și la Decizia nr. XXII din 12 iunie 2006, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secțiile unite în soluționarea recursului în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 936 din 20 noiembrie 2006, prin care s-a stabilit că „cererile de autorizare a constituirii și de înmatriculare a societăților comerciale de consultanță, asistență și reprezentare juridică sunt inadmisibile” — paragraful 26) s-a dat o rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată Înalta Curte de Casație și Justiție, statuându-se că „limitarea prevăzută de art. 84 alin. (1) din Codul de procedură civilă intervine numai în situația în care persoana juridică optează pentru reprezentarea convențională în fața instanței, caz în care își poate alege reprezentantul doar dintre categoriile prevăzute de textul menționat” (paragraful 32), precum și că „contractul de mandat încheiat între două persoane juridice produce efecte doar în planul dreptului material, nu și în planul dreptului procesual, guvernat, în material reprezentării, de norme imperative” (paragraful 33).

58. În concluzie, în condițiile în care se pune problema puterii unui mandat în planul dreptului procesual (cu rezerva infirmării cazului de reprezentare legală, cum s-a arătat mai sus), al redactării unei cereri pentru creditorul din titlul executoriu, supuse confirmării din punctul de vedere al legalității și temeiniciei de către instanța de judecată (instanța de executare), reprezentarea convențională a persoanei juridice nu se poate face prin mandatar persoană juridică, nici prin consilierul juridic sau avocatul acesteia din urmă, potrivit art. 84 alin. (1) din Codul de procedură civilă, astfel cum acesta a fost interpretat prin Decizia nr. 9/2016 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

Pentru aceste considerente, în temeiul art. 521 cu referire la art. 519 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea formulată de Tribunalul Sibiu — Secția I civilă în Dosarul nr. 8.860/306/2015 și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea și aplicarea art. 664 alin. (2) din Codul de procedură civilă, reprezentarea convențională a persoanei juridice nu se poate face prin mandatar persoană juridică, nici prin consilierul juridic sau avocatul acesteia din urmă, potrivit art. 84 alin. (1) din Codul de procedură civilă, astfel cum acesta a fost interpretat prin Decizia nr. 9/2016 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 19 martie 2018.

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

**IULIA CRISTINA TARCEA**

Magistrat asistent,

**Ileana Peligrad**

---

---

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI



„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,  
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București  
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București  
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,  
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

